

تقویمهای دائمی

بقلم دانشمند معظم آقای میرزا غلامحسینخان ره‌ما

قبل از شروع بذکر کیفیت تقویمهای دائمی بی‌مناسبت نیست شرح مختصری در خصوص اقسام تقاویم معموله بشکاریم

غرض و مقصد اصلی از وضع تقویم تقسیم زمان است موافق احتیاجات ضروری زندگی از قبیل روابط اجتماعی و ضبط تواریخ و تنسیق امور فلاحتی و امثال آنها و چون آفتاب و ماه از همه اجرام سماوی اظهر بوده اند بالطبع اساس وضع تقاویم بر حرکت این دو کرکب قرار گرفته و سه نوع تقویم ایجاد گردیده اول تقویم شمسی دوم تقویم قمری سوم تقویم مختلط

مدار تقویم شمسی بر سال شمسی و گردش فصول اربعه است که مدت آن یکدوره حرکت ظاهری شمس است یعنی از هنگامیکه آفتاب از نقطه معینی مثلاً نقطه اعتدال ربیعی مفارقت می‌کند تا وقتیکه بهمان نقطه معاودت نماید این مدت است که به سال شمسی حقیقی موسوم شده و اندازه آن بحسب شبانه روز وسطی $365/242217$ روز است اما چون سال رسمی نباید شامل کسور روز که واحد اصلی زمان است باشد از قدیم الایام برای رفع کسور و حفظ مطابقه بین سال رسمی و سال حقیقی بتعدیل و کبیسه توسل جسته اند

کدانیها و مصریها ابتدا سال را ۳۶۰ روز مرکب از ۱۲ ماه سی روزه می‌شمردند لیکن بزودی ملاحظه شدند که این ترتیب مطابقه بین سال رسمی و سال حقیقی را بسرعت از میان می‌برد زیرا معلوم گردید که سال حقیقی متجاوز از ۳۶۵ روز است لهذا سال رسمی را از آن بعد

۳۶۵ روز شمردند اما معلوم است که باز سال رسمی ۰/۲۴۲۲۱۷ روز یعنی قریب يك ربع شبانه روز کوتاه تر از سال واقعی شمرده میشده بقسمی که در صد و بیست سال یکماه اختلاف پیدا می شد ژول سزار قیصر روم در زمان خود به معایب تقویم معمول که خیلی مغشوش بود پی برده بود بتوسط لژژن منجم مصری که مخصوصاً برای همین کار برم طلبیده شد باصلاح تقویم موفق شده تقویم معروف برومی یا ژولین را وضع نمود

اصلاح مزبور از این قرار است که سال حقیقی را ۳۶۵/۲۵ روز فرض نموده سالهای رسمی را سه سال متوالی ۳۶۵ روز ولی سال چهارم را بواسطه جمع کسور چهار ساله که بکروز میشود ۳۶۶ روز بشمارند

این تعدیل در قطعه اروپا تا ۱۵۸۰ مسیحی رواج داشته در این سنه پاپ گرگوار هفتم بمناسبات مذهبی متوجه تقویم شد وملاحظه کرد که چون سال ژولین قریب $\frac{1}{13}$ روز از سال حقیقی اطول است بمرور زمان مطابقه را از میان می برد بجهت اصلاح این عیب پاپ تصمیم داد که در هر چهار صد سال سه روز از سالهای ژولین بکاهند تا مطابقه برقرار بماند باین ترتیب که سالهای رأس مائه را که در تقویم ژولین کبیسه است کبیسه نگیرند مگر اینکه سنوالت تاریخ بر ۴۰۰ قابل قسمت باشد یعنی شماره مات تاریخ مضرب ۴ ودورقم عشرات و آحاد صفر باشد بقسمی که در تاریخ میلادی موافق تعدیل گرگوار ۱۶۰۰ کبیسه است اما سالهای ۱۷۰۰ و ۱۸۰۰ و ۱۹۰۰ کبیسه نیست وباز سال ۲۰۰۰ کبیسه محسوب است

بدین واسطه است که مابین تاریخ مللی که تعدیل گرگوار را پذیرفته‌اند با تاریخ رومی مشرق فعلاً ۱۳ روز اختلاف پیدا شده و مثلاً روز اول تشرین الاول مطابق است با ۱۴ اکتبر فرنگی
بموجب این تعدیل مدت سال شمسی چنین است

$365/2425 = 0/0075$ روز - $0/25$ روز + 365 روز
ولهذا با سال حقیقی $0/242217$ - $0/2425$ یعنی $0/000283$ روز اختلاف دارد که سال گرگوری اطول است. بعد از این تعدیل توافق بین سال رسمی و سال حقیقی تقریباً کامل گردید چه در یکدوره 4000 ساله اختلاف قریب يك روز میشود

$$4000 \times 0/000283 = 1/132$$

در ایران از زمان ساسانیان سال را $365/25$ روز میدانسته‌اند لیکن سال رسمی را 365 روز بلا کسر اعتبار می‌کرده‌اند مرکب از ۱۲ ماه سی روزه و پنجه دزدیده که در آخر آبان ماه افزوده‌اند و در هر صد و بیست سال بسبب کسور يك سال را سیزده ماه شمسی می‌شمرده‌اند اما از زمان یزدجرد بن شهریار که آخرین پادشاه ساسانی است تعدیل اخیر متروک شد چنانکه فعلاً در تقویم تاریخ فرس (یزدجردی) بدون تعدیل فوق ضبط می‌کنند (این تقویم هنوز در بسیاری از بلوک‌های مازندران معمول است) اگر چه بعد از غلبه اسلام تقویم قمری که معمول به عرب بود در ایران رسمیت یافت ولی برای امور دیوانی و فلاحتی تقویم رومی (ژولین) و تقویم فرس معمول گردید تا زمان سلطان - جلال الدین ملک‌شاه سلجوقی که با امر سلطان حکیم امجد و فاضل اوحد عمر بن ابراهیم خیامی معروف بخيام بهمراهی چندتن از فضلا و منجمین

عصر تقویم جلالی را که اکمل تفاوتیم شمسی است اختراع و تاریخ جلالی را که مبدأ آن جمعه دهم رمضان ۴۷۱ هجری قمری است وضع نمود

تعدیل جلالی بر این وجه است که در هر ۳۳ سال ۸ سال را کیسه و ۲۵ سال را معمولی یعنی ۳۶۵ روز حساب کنند پس موافق این ترتیب مدت سال متوسط $۳۶۵\frac{۸}{۳۳}$ روز یا $۳۶۵\frac{۸}{۳۳}$ روز باشد. روز شمرده میشود و لهذا اختلاف آن با سال حقیقی در جهت زیاده $۰/۲۴۲۲۱۷$ - $۰/۲۴۲۴۲۴$ یا $۰/۲۴۲۴۲۴$ تا $۰/۲۴۲۴۲۴$ روز میشود بقسمی که اختلاف بین سال رسمی و سال حقیقی در مدت ۵۰۰۰ سال کمی از يك روز بیشتر است زیرا $۱/۰۳۵$ روز = $۰/۲۴۲۴۲۴$ سال کمی و حال آنکه در تقویم کرگوری این اختلاف در مدت ۵۰۰۰ سال $۱/۴۱۵$ روز میشود و از اینجا اکمل بودن تقویم جلالی بخوبی واضح میگردد

مؤسین تقویم جلالی برای ماههای دوازده گانه نیز اسامی جداگانه وضع نموده اند که حاکی از کمال ذوق آنها است از اینقرار ماه نو- ماه نوهار- ماه گرما فزای- ماه روزافزون- ماه جهان تاب- ماه جهان آرای- ماه مهرگان- ماه خزان- ماه سرما فزای- ماه شب افزون- ماه آتش افزون- ماه سال فزا

علاوه بر این ایام ماه را نیز هر يك اسمی خاص داده بودند لیکن این اسامی متروک مانده و شهرور جلالی بهمان اسامی شهرور فرس منتها مقید بجلالی معروف است

بد نیست متذکر شویم که چینیان از ازمینه قدیم سال را

۳۶۵/۲۵ روز میدانسته اند و محیط دایره را نیز به ۳۶۵/۲۵ جزو قسمت میکرده‌اند

تقویم قمری مبنی بر گردش قمر است از این قرار از هنگامی که قمر از وضع معینی با آفتاب مثلاً هلال مفارقت می‌کند تا معاودت او بهمان وضع را یکماه قمری گویند و ۱۲ ماه قمری را یکسال قمری نامند مدت متوسط ماه قمری ۲۹ روز و ۱۲ ساعت و ۴۴ دقیقه است تقریباً پس مدت سال قمری ۳۵۴ روز و ۸ ساعت و ۴۸ دقیقه میشود

اول ماه قمری فردای آن شبی است که هلال رؤیت شود و ممکن است چهار ماه متوالی سی روز و سه ماه متوالی ۲۹ روز شود اما در محاسبات یکماه راسی روز و ماه بعد را ۲۹ روز می‌شمارند بقسمی که سال قمری معمولاً شش ماه سی روزه و شش ماه ۲۹ روزه که مجموعاً ۳۵۴ روز است اعتبار میشود منتها برای تعدیل کسور ۸ ساعت و ۴۸ دقیقه مقرر است که در ظرف سی سال یازده سال را ۳۸۵ روز میگیرند و آن سالها را کیسه عرب نامند پس در سالهای کیسه ذبحجه سی روزه محسوب میشود یعنی هفت ماه را سی روز و ۵ ماه را ۲۹ روز حساب میکنند و سالهای کیسه در دوره سی ساله دوم و پنجم و هفتم و دهم و سیزدهم و شانزدهم و هجدهم و بیست و یکم و بیست و چهارم و بیست و هشتم و بیست و نهم است که در این کلمه بحساب حروف ابجد که رقوم سنینی معمول به تقویمهای رقومی است مندرج شده بهزیجوح کادوط

تقویم مختلط که فقط نزد یهود متداول است از شهر قمری و

سنین شمسی مرکب و لهذا بمناسبت اینکه سال شمسی از سال قمری قریب ده روز اطول است در ظرف چهار سال یکسال را نیز ده ماه حساب می کنند تا توافق بین شهور و سنه محفوظ بماند بمناسبت ضیق مقام پیش از این در این باب شرح و بسط نمی دهیم و همین مختصر مقدمه برای فهم موضوع اصلی ما که تقاویم دائمی است کفایت میکند یکی از مسائل مهمه تقویم تطبیق ایام ماه با ایام هفته است و با اینکه در بدو نظر حل این مسئله خیلی مشکل می نماید چنانکه ذیلا بالاخصار بعرض قارئین محترم میرسد معلوم میشود که مختصر دقت و توجه و اندک تفکر و تدبیر نه تنها مسئله مزبور را بسهولت حل میکند بلکه امکان ترتیب دادن تقویم دائمی را (که جدولی است مخصوص برای تطبیق ایام در قرون عدیده) واضح میسازد.

همه میدانیم که روز غره و ۱۵ و ۲۲ و ۲۹ ماه بحسب ایام هفته يك اسم دارند و علت آنست که روز پانزدهم روز اول از هفته سوم است و ۲۲ اول هفته چهارم و غیره بعبارۀ آخری باقیمانده تقسیم این اعداد بر ۷ يك واحد است. توضیح

از این مطلب و ملاحظه اینکه باقیمانده تقسیم ۳۶۵ بر ۷ واحد است میتوان استنباط نمود که سالهای شمسی غیرکیسه بهمان روز که شروع شده ختم میگردد پس روز اول سال بعد در ترتیب ایام هفته یگروز دیر تر است مثلا اگر روز اول سال پنجشنبه باشد سال بعد جمعه عید خواهد بود.

معلوم است بر فرض کیسه بودن سال يك روز هم بجهت کیسه عقب می افتد مثلا امسال ۱۳۰۶ شمسی عید نوروز ۳ شنبه بود و

چون در تقویم جلالی امسال کیسه نیست سال ۱۳۰۷ بچهار شنبه شروع میشود .

حال اگر بدانیم که سال اول تاریخ بچه روز شروع شده و در جدولی مطابق نمونه ذیل اسامی ایام هفته را ابتدا از روز اول سال ماقبل مبدأ تاریخ که آنرا دوشنبه فرض کرده‌ایم در يك سطر بنویسیم برای تعیین اول سالهای بعد کافی است که در سطور دیگر بترتیب شماره سنوات را درج نمائیم بشرطی که بعد از درج نمره های سه سال متوالی يك ستون تخطی کنیم یعنی بعوض اینکه سال چهارم در ستون پنجم درج شود آنرا در ستون ششم درج نمائیم و قس علیهذا تا اول سال صدم معلوم شود آنوقت در سطر دیگر از جدول ایام هفته را ابتدا از اول سال صدم می نویسیم چنانکه در نمونه ثبت کرده‌ایم و قس علیهذا .

(رجوع شود بجدول صفحه ۴۸۶)

پس دیده میشود که اگر غره سال اول تاریخ دوشنبه باشد سال بیست و سوم دوشنبه و سال ۱۵ جمعه است و اگر اول سال هفدهم مثلا یکشنبه باشد اول سال صد و بیستم پنجشنبه خواهد بود حال که توانستیم اسم روز اول سال را معلوم کنیم تعیین اسامی ایام اول هر ماه اشکالی ندارد زیرا عدد ایام هر ماه معلوم است مثلا چون فروردین ۳۱ روز است پس اگر اول فروردین دوشنبه باشد اول اردیبهشت پنجشنبه میشود و قس علیهذا اما همینکه روز اول ماه را شناختیم تعیین اسم هر روزی از ماه را بخواهیم باسانی ممکن است و معمولا برای تعیین اسامی اول هر ماه و ایام مختلفه نیز دو جدول کوچک بر جدول فوق ملحق می کنند .

جمعه	پنجشنبه	چهارشنبه	سه‌شنبه	دوشنبه	یکشنبه	شنبه	۲۰۰۰
شنبه	جمعه	پنجشنبه	چهارشنبه	سه‌شنبه	دوشنبه	یکشنبه	۱۰۰۰
یکشنبه	شنبه	جمعه	پنجشنبه	چهارشنبه	سه‌شنبه	دوشنبه	۰۰
۰	۳	—	۳	۲	۱	۰	
۱۱	۱۰	۹	۸	—	۷	۶	
۱۱	—	۱۰	۱۴	۱۳	۱۲	—	
۲۲	۲۱	۲۰	—	۱۹	۱۸	۱۷	
—	۲۷	۲۶	۲۵	۲۴	—	۲۳	
۰۰۰	۰۰۰	۰۰	۰۰	۰۰۰	۲۹	۲۸	

تشکیل تقویم دائمی برای سالهای قمری قدری مبسوط تر است و بعلاوه چون معلوم شدن غره منوط برؤیت هلال است در تقویم دائمی قمری ممکن است يك روز با رؤیت اختلاف حاصل شود معذلك چون تقویم دائمی قمری نیز بکلی بی فایده نیست و چندی قبل بنا برخواستن یکی از دوستان این بنده تقویم دائمی قمری را موسوم به « حساب قمر » ساخته و پرداخته‌ام آنرا ذیلآ درج میکنم تا فایده آن عام گردد طرز استعمال این تقویم از این قرار است

در جدول I مات سال تاریخ را در قسمتی که بتوان مات است و عشرات و آحاد را در قسمتی که بعنوان سنوات است یافته حرفی را ~~صکه~~ در ملتقای سطر مات و ستون سنوات نوشته می‌گیریم و در جدول II داخل شده در سطری که این حرف عنوان است پیش می‌رویم تا برسیم به ستونی که اسم ماه مطلوب عنوان آنست حرفی را که در ملتقای سطر و ستون در این جدول می‌یابیم حرف اول روز غره آن ماهست مثلاً اگر بخواهیم بدانیم غره رمضان ۱۲۹۶ چند شنبه بوده در جدول I در ملتقای سطر شامل ۱۲۰۰ و ستون شامل ۹۶ حرف ح نوشته شده و در جدول II در سطر ح و ستون رمضان حرف س ثبت است پس غره رمضان ۱۲۹۶ سه شنبه بوده است

این تقویم از اول هجرت تا سنه ۲۵۹۹ هجری است

سننوات

جدول I

۰۱	۰۶	۰۳	۰۰	۰۵	۰۲	۰۷
۰۴	۱۴	۱۱	۰۸	۱۳	۱۰	۱۵
۰۹	۲۲	۱۹	۱۶	۲۱	۱۸	۲۰
۱۲	۳۰	۲۷	۲۴	۲۹	۲۶	۲۳
۱۷	۳۸	۳۵	۳۲	۳۷	۳۴	۳۱
۲۵	۴۶	۴۳	۴۰	۴۵	۴۲	۳۶
۳۳	۵۴	۵۱	۴۸	۵۳	۵۰	۴۴
۴۱	۶۲	۵۹	۵۶	۶۱	۵۸	۵۲
۴۹	۷۰	۶۷	۶۴	۶۹	۶۶	۶۰
۵۷	۷۸	۷۵	۷۲	۷۷	۷۴	۶۷
۶۵	۸۶	۸۳	۸۰	۸۵	۸۲	۷۶
۷۳	۹۴	۹۱	۸۸	۹۳	۹۰	۸۴
۸۱	۱۰۲	۹۹	۹۶	۱۰۱	۹۸	۹۲
۸۹	۱۱۰	۱۰۷	۱۰۴	۱۰۹	۱۰۶	۱۰۰
۹۷		۹۳		۹۵		

مات

ر	م	ق	ب	ا	س	ح	۲۱۰۰	۱۳۰۰	۵۰۰	۰۰
ح	ر	م	ق	ب	ا	س	۲۳۰۰	۱۸۰۰	۱۰۰۰	۲۰۰
س	ح	ر	م	ق	ب	ا	۲۰۰۰	۱۵۰۰		۷۰۰
ا	س	ح	ر	م	ق	ب	۲۵۰۰	۱۷۰۰	۱۲۰۰	۴۰۰
ب	ا	س	ح	ر	م	ق	۲۲۰۰	۱۴۰۰	۹۰۰	۱۰۰
ق	ب	ا	س	ح	ر	م		۱۹۰۰	۱۱۰۰	۶۰۰
م	ق	ب	ا	س	ح	ر	۲۴۰۰	۱۶۰۰	۸۰۰	۳۰۰

(جدول II)

رمضان	شعبان	جمادی الثانیه	ربیع الثانی	ربیع الاول	صفر	محرم
	ذیحجه	شوال		رجب	ذیقعدہ	جمادی الاولی
۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱
۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲
۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳
۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴
۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶
۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷
۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸
۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹
۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰
۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱
۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲
۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳
۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴
۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵
۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶
۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷
۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸
۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹
۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰
۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱
۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۳۲
۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۳۲	۳۳
۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۳۲	۳۳	۳۴
۲۹	۳۰	۳۱	۳۲	۳۳	۳۴	۳۵
۳۰	۳۱	۳۲	۳۳	۳۴	۳۵	۳۶
۳۱	۳۲	۳۳	۳۴	۳۵	۳۶	۳۷
۳۲	۳۳	۳۴	۳۵	۳۶	۳۷	۳۸
۳۳	۳۴	۳۵	۳۶	۳۷	۳۸	۳۹
۳۴	۳۵	۳۶	۳۷	۳۸	۳۹	۴۰
۳۵	۳۶	۳۷	۳۸	۳۹	۴۰	۴۱
۳۶	۳۷	۳۸	۳۹	۴۰	۴۱	۴۲
۳۷	۳۸	۳۹	۴۰	۴۱	۴۲	۴۳
۳۸	۳۹	۴۰	۴۱	۴۲	۴۳	۴۴
۳۹	۴۰	۴۱	۴۲	۴۳	۴۴	۴۵
۴۰	۴۱	۴۲	۴۳	۴۴	۴۵	۴۶
۴۱	۴۲	۴۳	۴۴	۴۵	۴۶	۴۷
۴۲	۴۳	۴۴	۴۵	۴۶	۴۷	۴۸
۴۳	۴۴	۴۵	۴۶	۴۷	۴۸	۴۹
۴۴	۴۵	۴۶	۴۷	۴۸	۴۹	۵۰
۴۵	۴۶	۴۷	۴۸	۴۹	۵۰	۵۱
۴۶	۴۷	۴۸	۴۹	۵۰	۵۱	۵۲
۴۷	۴۸	۴۹	۵۰	۵۱	۵۲	۵۳
۴۸	۴۹	۵۰	۵۱	۵۲	۵۳	۵۴
۴۹	۵۰	۵۱	۵۲	۵۳	۵۴	۵۵
۵۰	۵۱	۵۲	۵۳	۵۴	۵۵	۵۶
۵۱	۵۲	۵۳	۵۴	۵۵	۵۶	۵۷
۵۲	۵۳	۵۴	۵۵	۵۶	۵۷	۵۸
۵۳	۵۴	۵۵	۵۶	۵۷	۵۸	۵۹
۵۴	۵۵	۵۶	۵۷	۵۸	۵۹	۶۰
۵۵	۵۶	۵۷	۵۸	۵۹	۶۰	۶۱
۵۶	۵۷	۵۸	۵۹	۶۰	۶۱	۶۲
۵۷	۵۸	۵۹	۶۰	۶۱	۶۲	۶۳
۵۸	۵۹	۶۰	۶۱	۶۲	۶۳	۶۴
۵۹	۶۰	۶۱	۶۲	۶۳	۶۴	۶۵
۶۰	۶۱	۶۲	۶۳	۶۴	۶۵	۶۶
۶۱	۶۲	۶۳	۶۴	۶۵	۶۶	۶۷
۶۲	۶۳	۶۴	۶۵	۶۶	۶۷	۶۸
۶۳	۶۴	۶۵	۶۶	۶۷	۶۸	۶۹
۶۴	۶۵	۶۶	۶۷	۶۸	۶۹	۷۰
۶۵	۶۶	۶۷	۶۸	۶۹	۷۰	۷۱
۶۶	۶۷	۶۸	۶۹	۷۰	۷۱	۷۲
۶۷	۶۸	۶۹	۷۰	۷۱	۷۲	۷۳
۶۸	۶۹	۷۰	۷۱	۷۲	۷۳	۷۴
۶۹	۷۰	۷۱	۷۲	۷۳	۷۴	۷۵
۷۰	۷۱	۷۲	۷۳	۷۴	۷۵	۷۶
۷۱	۷۲	۷۳	۷۴	۷۵	۷۶	۷۷
۷۲	۷۳	۷۴	۷۵	۷۶	۷۷	۷۸
۷۳	۷۴	۷۵	۷۶	۷۷	۷۸	۷۹
۷۴	۷۵	۷۶	۷۷	۷۸	۷۹	۸۰
۷۵	۷۶	۷۷	۷۸	۷۹	۸۰	۸۱
۷۶	۷۷	۷۸	۷۹	۸۰	۸۱	۸۲
۷۷	۷۸	۷۹	۸۰	۸۱	۸۲	۸۳
۷۸	۷۹	۸۰	۸۱	۸۲	۸۳	۸۴
۷۹	۸۰	۸۱	۸۲	۸۳	۸۴	۸۵
۸۰	۸۱	۸۲	۸۳	۸۴	۸۵	۸۶
۸۱	۸۲	۸۳	۸۴	۸۵	۸۶	۸۷
۸۲	۸۳	۸۴	۸۵	۸۶	۸۷	۸۸
۸۳	۸۴	۸۵	۸۶	۸۷	۸۸	۸۹
۸۴	۸۵	۸۶	۸۷	۸۸	۸۹	۹۰
۸۵	۸۶	۸۷	۸۸	۸۹	۹۰	۹۱
۸۶	۸۷	۸۸	۸۹	۹۰	۹۱	۹۲
۸۷	۸۸	۸۹	۹۰	۹۱	۹۲	۹۳
۸۸	۸۹	۹۰	۹۱	۹۲	۹۳	۹۴
۸۹	۹۰	۹۱	۹۲	۹۳	۹۴	۹۵
۹۰	۹۱	۹۲	۹۳	۹۴	۹۵	۹۶
۹۱	۹۲	۹۳	۹۴	۹۵	۹۶	۹۷
۹۲	۹۳	۹۴	۹۵	۹۶	۹۷	۹۸
۹۳	۹۴	۹۵	۹۶	۹۷	۹۸	۹۹
۹۴	۹۵	۹۶	۹۷	۹۸	۹۹	۱۰۰

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی